

Vastaus valtuustoaloitteeseen kaavassa suojelussa olevien rakennusten suojelun purun selvittämisestä

5605/00.05.00/2021

Kv 24.05.2021 § 69

Puheenjohtaja Jouko Leppänen esitteli valtuutettu Jenny Hasun ja Maija Lehtomäen jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kouvolassa suunnitellaan parhaillaan useita investointeja, liittyen liikkumiseen ja kulttuuriin. Uutta rakentaessa on myös pohdittava mitä teemme jo olemassa olevalle rakennuskannalle, etenkin niille, jotka ovat suojelun piirissä.

Keskustan valtuustoryhmä edellyttää, että kaavassa suojelussa olevien rakennusten suojelun purku selvitetään.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Tekninen lautakunta 03.11.2021 § 223

Valmistelija: kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, puh. 020 615 9138, anne.kangasniemi-kuikka(at)kouvola.fi

Valtuustoaloitteen vastauksessa, kaavassa suojeltujen rakennusten suojelun purkamisesta, on kuultu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kymenlaakson museon asiantuntijoita sekä Kouvolan kaupungin tekniikan ja ympäristön toimialan viranhaltijoita.

Alueiden käytön suunnittelun, eli kaavoituksen tavoitteena tulisi laissa määritetyllä tavalla olla muun muassa luonnonvarojen säästeliäs käyttö, rakennetun ympäristön kauneus ja kulttuuriarvojen vaaliminen (MRL 5 §). Lain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen ekologinen kestävyys, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö, ympäristöhaittojen vähentäminen sekä rakennetun ympäristön vaaliminen (MRL 39 §). Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL 54 §).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennuksia voidaan suojella joko yleiskaavalla tai asemakaavalla (MRL 41 § ja 57 §). Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 §). Asemakaavan tarkoituksena on alueiden käytön yksityiskohtainen järjestäminen, jossa osoitetaan tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten

ja ohjataan rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla (MRL 50 §).

Kaavaan merkityn suojelun purkaminen ei luo edellytyksiä rakennuksen purkamiselle. Lain mukaan rakennusta ei voida purkaa, jos rakennuksen kulttuuriperintöön liittyvät arvot on tunnistettu, vaikka sitä ei olisikaan suojeltu asemakaavalla (MRL 118 §). Rakennusten arvotuksessa, arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta, on kolme tasoa: paikallinen, maakunnallinen ja valtakunnallinen. Rakennus voidaan suojella kaavan lisäksi kirkkolain tai rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla.

Rakennuksia ei voida suojella perusteetta. Perusteena suojelulle voi olla kohteesta laadittu rakennushistoriaselvitys tai asiantuntijoiden tekemä arviointi.

Suojelun purkaminen tulee kyseeseen vain, jos rakennuksen arvot on menetetty jostain syystä, esimerkiksi tulipalon seurauksena. Perusteita suojelumerkintöjen poistamiseen voi muussa tapauksessa olla todella vaikea löytää. Rakennus on lain mukaan pidettävä kunnossa ja kunnossapito on rakennuksen omistajan vastuulla (MRL 166 §). Tämä koskee myös julkisia rakennuksia. Jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, tulee rakennus määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen (MRL 166 §). Rakentamisessa, rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa, samoin kuin rakennuksen tai sen osan purkamisessa, on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella (MRL 118 §). Taloudelliset syyt eivät ole peruste suojelun purkamiselle.

Purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä, eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista (MRL 139 §). Suojellun rakennuksen purkamisessa ei voida edetä poikkeamismenettelyllä, vaan asia tulee ratkaista yleis- tai asemakaavan muutoksella. Kaavamuutoksessa suojelun purku ja edellytykset sille tulee tutkia ja perustella.

Kouvolan kaupungin alueella yleiskaavassa tai asemakaavassa suojeltujen rakennusten määrä on marginaalisen pieni verrattuna koko rakennuskantaan. Suojeltujen rakennusten osuus kaupungin omistamasta koko rakennuskannasta on pieni. Pääosa kaupungin omistamasta rakennuskannasta ei ole minkäänlaisen suojelun piirissä eikä suurinta osaa niistä ole tulevaisuudessakaan tarpeen suojella.

Kaupungin omistamien rakennusten osalta yleiskaavalla tai asemakaavalla suojeltuja rakennuksia tai rakennusten osia ovat muun muassa kaupungintalo, teatteri ja kansalaisopisto, kirjasto,

Urheilupuiston uimahalli, Kankaankoulu, Inkeröisten Tehtaanmäen koulu, Tekniikka- ja ympäristötalon vanha osa sekä vanha kaupungintalo Tuulensuoja. Useimmat näistä rakennuksista on todettu säilyttämisen arvoisiksi rakennuksiksi jo viime vuosikymmenen puolella. Rakennuksia yhdistää rakentamisaikakauteen liittyvät aikakauden tyypilliset ominaispiirteet, laadukas rakentaminen sekä rakennuttajan kunnianhimoinen tavoite toteuttaa kaupunkiin aikakautensa parasta arkkitehtuuria, joka on kerännyt monissa kohteissa myös laajaa valtakunnallista näkyvyyttä, kuten Kouvolan kaupungintalon ja Inkeröisten Tehtaanmäen koulun osalta.

Yhteenveto

Oikeusvaikutteisiin kaavoihin merkittyjä suojelumerkintöjä voidaan purkaa vain, jos rakennuksen arvot on menetetty jostain syystä. Suojeltujen rakennusten määrä on Kouvolan alueella pieni suhteessa koko rakennuskantaan. Rakennettu kulttuuriympäristö tulisi nähdä voimavarana ja identiteetin perustana. Historialliset kerrostumat luovat kaupungille sen ominaispiirteet. Vanhaa rakennuskantaa hävittämällä paikan historia katoaa. Kaupunkilaisille tämä merkitsee omien juurien menettämistä ja juurettomuutta.

Purkamisen ja uuden rakentamisen ilmastovaikutuksia suhteessa korjausrakentamiseen on tutkittu viime vuosina. Kestävän kehityksen mukaista on ensisijaisesti hyödyntää olevia rakennuksia, eikä korvata niitä uusilla.

Lisätietoja: kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, puh. 020 615 9138, anne.kangasniemi-kuikka(a)kouvola.fi ja kaavoitusarkkitehti Pilvi Linnala, puh. 020 615 7358, pilvi.linnala(at)kouvola.fi

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta antaa valtuustoaloitteeseen selostusosassa esitetyn vastauksen.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Tekninen lautakunta 17.05.2022 § 128

Valmistelija: tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 0206158570, han-nu.tylli(at)kouvola.fi

Asian palauttaminen takaisin valmisteluun

Kaupunginjohtaja palautti asian uudelleenvalmisteluun 7.12.2021. Perusteluina olivat, että asian valmistelussa ei huomioitu riittävän laaja-alaisesti kaavassa suojeltujen rakennusten purkamisen selvittämistä.

Lisäksi valtuustoaloitteen vastauksessa tulisi eritellä Kouvolan kaupungin omistamien julkisten rakennusten suojelun nykytilaa ja perusteluita suojelulle.

Valtuustoaloitteen vastauksessa, kaavassa suojeltujen rakennusten suojelun purkamisesta, on kuultu Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ja Kymenlaakson museon asiantuntijoita sekä Kouvolan kaupungin tekniikan ja ympäristön toimialan viranhaltijoita. Asiaa on käsitelty viranomaisostasolla 22.9.2021 pidetyssä neuvottelussa, jossa mukana olivat kaupungin ao. viranhaltijoiden lisäksi alueellisen ELY-keskuksen ja Kymenlaakson museon edustajat.

Rakennussuojelusta yleisesti

Rakennusperintö muodostaa osan kansallisesta kulttuuriperinnöstä, josta vastuu perustuslain 20 §:n mukaan kuuluu kaikille.

Kulttuuriperinnön säilyttämistä koskeva vastuu yhteiskunnan yleisen vastuun ohella on niillä, joiden omistuksessa tai hallinnassa on tällaista omaisuutta. Vastaavasti voidaan todeta, että kaikkien muiden tulee pidättäytyä kulttuuriperintöä heikentävistä toimista. Vastuu kulttuuriperinnön säilyttämisestä omistajana voi kohdistua kaikille tahoille: valtioon, kuntiin, seurakuntiin, yksityishenkilöihin, yrityksiin ja yhteisöihin. Rakennusperinnön säilyttämisen pääintressi on yleinen, ei yksityinen. (HE 101/2009 vp s. 15-16) Suomi on liittynyt useisiin kulttuuri- ja rakennusperintöä koskeviin Unescon ja Euroopan neuvoston sopimuksiin.

Rakennuksia, rakennusryhmiä ja rakennettuja alueita voidaan suojella sekä rakennussuojelulain että maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Asemakaava-alueella sijaitsevista suojelun arvoisista rakennuksista valtaosa on suojeltu kaavalla. Rakennusten suojeluarvojen selvittäminen ja arviointi on olennainen osa kaavoitusta.

Rakennussuojelusta kaavoituksessa

Alueiden käytön suunnittelun, eli kaavoituksen tavoitteena tulisi laissa määritetyllä tavalla olla muun muassa luonnonvarojen säästeliäs käyttö, rakennetun ympäristön kauneus ja kulttuuriarvojen vaaliminen (MRL 5 §). Lain mukaan yleiskaavaa laadittaessa on otettava huomioon yhdyskuntarakenteen ekologinen kestävyys, olemassa olevan yhdyskuntarakenteen hyväksikäyttö, ympäristöhaittojen vähentäminen sekä rakennetun ympäristön vaaliminen (MRL 39 §). Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää (MRL 54 §).

Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan rakennuksia voidaan suojella joko yleiskaavalla tai asemakaavalla (MRL 41 § ja 57 §). Yleiskaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42 §). Asemakaavan tarkoituksena on alueiden käytön yksityiskohtainen

järjestäminen, jossa osoitetaan tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjataan rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla (MRL 50 §).

Kaavaan merkityn suojelun purkaminen ei luo edellytyksiä rakennuksen purkamiselle. Lain mukaan rakennusta ei voida purkaa, jos rakennuksen kulttuuriperintöön liittyvät arvot on tunnistettu, vaikka sitä ei olisikaan suojeltu asemakaavalla (MRL 118 §). Rakennusten arvotuksessa, arvokkaiden kulttuuriympäristöjen osalta, on kolme tasoa: paikallinen, maakunnallinen ja valtakunnallinen. Rakennus voidaan suojella kaavan lisäksi kirkkolain tai rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain nojalla.

Rakennuksia ei voida suojella perusteetta. Perusteena suojelulle voi olla kohteesta laadittu rakennushistoriaselvitys tai asiantuntijoiden tekemä arviointi.

Suojelun purkaminen tulee kyseeseen vain, jos rakennuksen arvot on menetetty jostain syystä ja rakennusta ei ole mahdollista korjata. Syitä voivat olla esimerkiksi laaja tulipalo tai merkittävät rakenteelliset ongelmat kuten sortumavaara, joka aiheuttaa vaaraa käyttäjille tai ympäristölle. Taloudelliset syyt eivät ole peruste suojelun purkamiselle.

Rakennus on lain mukaan pidettävä kunnossa ja kunnossapito on rakennuksen omistajan vastuulla (MRL 166 §). Tämä koskee myös julkisia rakennuksia. Jos rakennuksesta on ilmeistä vaaraa turvallisuudelle, tulee rakennus määrätä purettavaksi tai kieltää sen käyttäminen (MRL 166 §). Rakentamisessa, rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa, samoin kuin rakennuksen tai sen osan purkamisessa, on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella (MRL 118 §).

Purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä, eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista (MRL 139 §). Suojellun rakennuksen purkamisessa ei voida edetä poikkeamismenettelyllä, vaan asia tulee ratkaista yleis- tai asemakaavan muutoksella. Kaavamuutoksessa suojelun purku ja edellytykset sille tulee tutkia ja perustella.

Tilanne Kouvolan kaupungissa

Kouvolan kaupungin alueella yleiskaavassa tai asemakaavassa suojeltujen rakennusten määrä on hyvin pieni verrattuna koko rakennuskantaan. Suojeltujen rakennusten osuus kaupungin omistamasta koko rakennuskannasta on myös pieni. Pääosa kaupungin omistamasta rakennuskannasta ei ole minkäänlaisen suojelun piirissä eikä suurinta osaa niistä ole tulevaisuudessakaan tarpeen suojella.

Kaupungin omistamien rakennusten osalta yleiskaavalla tai asemakaavalla suojeltuja rakennuksia tai rakennusten osia ovat muun muassa kaupungintalo, teatteri ja kansalaisopisto, kirjasto, Urheilupuiston uima-halli, Kankaankoulu, Inkeröisten Tehtaanmäen koulu, Tekniikka- ja ympäristötalon vanha osa sekä vanha kaupungintalo Tuulensuoja. Useimmat näistä rakennuksista on todettu säilyttämisen arvoisiksi rakennuksiksi jo viime vuosituhannen puolella. Rakennuksia yhdistää rakentamisaikakauteen liittyvät aikakauden tyypilliset ominaispiirteet, laadukas rakentaminen sekä rakennuttajan kunnianhimoinen tavoite toteuttaa kaupunkiin aikakautensa parasta arkkitehtuuria, joka on kerännyt monissa kohteissa myös laajaa valtakunnallista näkyvyyttä, kuten Kouvolan kaupungintalon ja Inkeröisten Tehtaanmäen koulun osalta.

Alle on koottu yhteenveto osasta ydinkeskustan alueella sijaitsevista Kouvolan kaupungin omistamista rakennuksista, joilla on todettu olevan kulttuurihistoriallista arvoa. Monet ydinkeskustan julkiset rakennukset liittyvät laajempaan kulttuurihistorialliseen kontekstiin. Kouvola järjesti vuonna 1960 asemakaavakilpailun, jonka voitti suunnitelma "Nouseva kaari". Suunnitelman yhtenä kantavana ideana oli muodostaa Salpausselänkadun varrelle hallinto- ja kulttuurikeskusta, jonne tulevaisuudessa rakennettaisiin kaupungin keskeisimmät hallinto- ja kulttuurirakennukset puistoineen ja tornitaloineen.

Suunnitelma toteutui hyvin laajasti 1950-luvun lopun ja 1970-luvun alun välisenä aikana. Osa tästä hallintokeskuksen alueesta todettiin 2000-luvulla valtakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi, eli RKY-alueeksi. RKY-alueet ovat Museoviraston laatima inventointi, joka on valtioneuvoston päätöksellä otettu maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuvien valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkoittamaksi inventoinniksi rakennetun kulttuuriympäristön osalta.

Kouvolan kaupungintalo

Kouvolan kaupungintalon arkkitehtuurikilpailu pidettiin vuonna 1964. Rakennus perustuu kilpailun voittaneeseen työhön nimeltä "Nystyrä". Rakennuksen suunnittelivat arkkitehdit Bertel Saarnio ja Juha Leiviskä ja rakennus valmistui vuonna 1968. Kouvolan kaupungintalon arkkitehtoninen sommittelu perustuu sisäpihaa ympäröivään tilakompositioon. Neliömäisen rakennuksen keskellä on polveileva sisäpiha, josta on käynti talon kolmessa siivessä sijaitseviin virastoihin. Neljännessä siivessä ovat salitilat auloihin. Ensimmäinen kerros on osin nostettu irti maasta ja se muodostaa ulkoisen jalankulkutason.

Suunnittelukilpailun voittaneeseen suunnitelmaan perustuva, tilallisesti vaihteleva ja juhlava, mutta inhimillinen virastorakennus on valtakunnallisesti merkittävä niin kulttuurihistoriallisesti, rakennushistoriallisesti kuin kaupunkikuvallisestikin. Ulkotilat ja sisätilat muodostavat aukotuksen välityksellä mielenkiintoisia tilasarjoja ja rakennus seuraa ympäristönsä kahta eri pääkoordinaatistoa.

Alkuperäinen marmorijulkisivu on vaihdettu graniittiseen 2000-luvun alussa.

Rakennus on suojeltu yleiskaavalla vuonna 2020. Rakennus on huomioitu Kymenlaakson rakennuskulttuuri-inventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi rakennukseksi vuodesta 1992 lähtien. Vuonna 2010 rakennus todettiin osaksi valtakunnallisesti merkittävää Kouvolan hallinto-keskuksen kulttuuriympäristöä.

Teatteri, urheilutalo ja kansalaisopisto

Teatterin, urheilutalon ja kansalaisopiston käsittävän kokonaisuuden on suunnitellut arkkitehti Eero A. Kajava. Alkuperäisessä käytössä säilynyt, Kouvolan läänin pääkaupungiksi tuleminen jälkeistä nousua ilmentävä rakennusryhmäkokonaisuus on valmistunut arkkitehtuurikilpailun voittajatyön ”Juhani” perusteella kolmessa vaiheessa vuosina 1953, 1956 ja 1959. Ensimmäinen rakennusvaihe sisälsi kirjaston, kauppakoulun tiloja, luentosalin, työväenopiston ja näyttelytilaa. Toisessa vaiheessa laajennettiin kauppaoppilaitokseksi muuttuneen koulun tiloja. Kolmas rakennusvaihe sisälsi teatterin, keilahallin ja kirjaston lisätilat.

Arkkitehtonisesti rakennus jakaantuu kahteen osaan: pitkään kadun suuntaiseen siipeen ja poikittaiseen teatterisiipeen, joka sulkee näkymän Salpausselänkatua pitkin. L-muotoisen rakennuksen sakaroiden väliin jää istutettu aukio, jolla sijaitsee kuvanveistäjä Viljo Savikurjen tekemä kirjailija Unto Seppäsen patsas. Koulutus- ja urheilutilat sisältävän kadun suuntaisen osan pituutta korostavat katkeamattomat nauhaikkunat. Umpiosat on muurattu punatiilestä. Katulinjaan työntyvän teatterisiiven länsijulkisivu on lähes kauttaaltaan lasia, joka teatteri-iltoina hohkaa valoa. Rakennuksia on peruskorjattu vuosina 1986–1990. Teatterin korjaus valmistui vuonna 2010, kun teatteri täytti 50-vuotta.

Rakennuskokonaisuus on suojeltu yleiskaavalla vuonna 2020. Rakennuskokonaisuus on huomioitu Kymenlaakson rakennuskulttuuri-inventoinnissa maakunnallisesti merkittävänä rakennuksena vuodesta 1992 lähtien. Rakennuskokonaisuus on luokiteltu Kymenlaakson maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittäväksi rakennuskulttuurikohteeksi. Rakennuskokonaisuutta ei ole suojeltu asemakaavassa, koska korttelin asemakaava on hyväksytty 11.1.1965. Rakennuskokonaisuus on huomioitu rakennuskulttuurillisesti merkittävänä kohteena Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintöinventoinnissa vuodelta 2012. Inventointi ja keskustan osayleiskaava toimivat pohjana alueen asemakaavan ajanmukaistamiselle rakennusten suojeluarvojen osalta.

Kouvolan pääkirjasto

Kouvolan pääkirjaston on suunnitellut arkkitehti Juhani Kivikoski. Rakennus on valmistunut arkkitehtuurikilpailun voittotyön ”Lasikantinen

laulukirja” perusteella vuonna 1971. Rakennus on ansiokas esimerkki äärimmilleen viedystä modulaarisuudesta ja muuntojoustosta. Rakennuksen yksitasoinen sisätila muodostaa laajan yhtenäisen kirjastotilan, jonka valaistus on järjestetty lähes kokonaisuudessaan kattoikkunoilla. Rakennusrungon ulkopuolella olevan wc-tilan kiilamainen muoto ohjaa kulun rakennuksen pääsisäänkäynneille. Kapeita pystyikkunoita lukuun ottamatta rakennuksen umpinainen julkisivu on päällystetty rihlapintaisilla lasitetuilla laatoilla, joiden väri vaihtelee tumman vihreän ja sinisen sävyissä. Kouvolan kaupunginkirjasto sai maakuntakirjaston oikeudet vuonna 1971.

Kirjastorakennus on suojeltu yleiskaavalla vuonna 2020. Kirjastorakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa, koska korttelin asemakaava on hyväksytty 5.3.1968, eli ennen rakennuksen valmistumista. Rakennus on huomioitu rakennuskulttuurillisesti merkittävänä kohteena Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintöinventoinnissa vuodelta 2012. Inventointi ja keskustan osayleiskaava toimivat pohjana alueen asemakaavan ajanmukaistamiselle rakennuksen suojeluarvojen osalta.

Urheilupuiston uimahalli

Urheilupuiston uimahallin on suunnitellut arkkitehti Jorma Järvi. Vuonna 1962 valmistunut rakennus on ainutlaatuinen ja poikkeuksellisen onnistunut arkkitehtoninen kokonaistaideteos, jonka plastinen, satulapinnan muotoinen kattorakenne hyödyntää maksimaalisesti betonin rakenteellisia ja arkkitehtonisia mahdollisuuksia rakennusmateriaalina. Jäntevät, rakennusrungon ulkopuolelle jatkuvat kaaret antavat urheilurakennukseen kuuluvaa lennokkuutta ja suuri lasiseinä liittyy hallitilan pihaan ulkoaltaineen. Lippukassa, puku- ja pesuhuoneet ym. palvelevat tilat sijoittuvat keltatiilipintaisina hallitilan kylkeen piirtäen kattorakenteen korkeuskäyrää seuraavan, bumerangia muistuttavan kaaren.

Uimahallirakennus on suojeltu yleiskaavalla vuonna 2020. Uimahallirakennusta ei ole suojeltu asemakaavassa, koska korttelin asemakaava on hyväksytty 28.6.1962, eli ennen rakennuksen valmistumista. Rakennus on huomioitu rakennuskulttuurillisesti merkittävänä kohteena Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintöinventoinnissa vuodelta 2012. Kyseinen inventointi ja keskustan osayleiskaava toimivat pohjana alueen asemakaavan ajanmukaistamiselle rakennuksen suojeluarvojen osalta.

Kouvolatalo

Kouvola-talon on suunnitellut arkkitehti Erkki Valovirta ja se perustuu vuonna 1979 pidetyn suunnittelukilpailun voittoehdotukseen ”Katot”. Ympäristöönsä hienosti sijoittuva ja mittakaavaltaan inhimillinen rakennus sijaitsee kaupunkirakenteessa kohdassa, jossa kaupungin keskustan korkea rakennuskanta muuttuu pientalovaltaiseksi

asuntoalueeksi. Kouvola-talolla on siis kaupunkikuvallisesti mittakaavanmuutosta välittävä tehtävä, joka näkyy sen hahmossa. Rakennuksessa ei ole varsinaista pääjulkisivua, vaan se ottaa kantaa kaikkiin ilmansuuntiin lähes tasa-arvoisesti. Rakennuksen vesikatto on korkea, muodoltaan hallitseva ja kauas näkyvä. Kääntyvät, nousevat ja laskevat katonlappeet rikkovat suuren talon massan tehokkaasti ja rakennuksesta muodostuu visuaalinen pääte Salpausselänkadulle. Laadukkaat julkisivumateriaalit takaavat rakennuksen ajattomuuden ja julkisivujen jäsentely on polveilevaa sekä pienimuotoista, viereisen pientaloalueen mittakaavaan liittyvää. 45 asteen kulman käyttöön perustuva pohjaratkaisu ja lattian tasoerot luovat mielenkiintoisesti polveilevia sisätiloja, joille paikoin paljastuvat, liimapuusta toteutetut kattorakenteet antavat oman luonteensa.

Kouvola-talo ja sen lähiympäristö on huomioitu Kymenlaakson rakennuskulttuuri-inventoinnissa maakunnallisesti merkittäväksi kokonaisuudeksi vuodesta 1992 lähtien. Kouvola-talo on huomioitu rakennuskulttuurillisesti merkittävänä kohteena Kouvolan keskustaajaman kaavoitus- ja rakennusperintöinventoinnissa vuodelta 2012. Rakennuksella on todettu olevan kulttuurihistoriallisia arvoja yleiskaavassa vuonna 2020. Vuonna 2021 laaditussa asemakaavassa Kouvola-talon rakennusta ei ole merkitty suojelumerkinnällä, mutta sen muutostöiden suunnitteluun, lupien lausuntomenettelyyn, muutoksissa käytettäviin materiaaleihin, väreihin ja ulko-asuun on esitetty ohjaavia määräyksiä.

Yhteenveto

Oikeusvaikutteisiin kaavoihin merkittyjä suojelumerkintöjä voidaan purkaa vain, jos rakennuksen arvot on menetetty jostain syystä. Suojeltujen rakennusten määrä on Kouvolan alueella pieni suhteessa koko rakennuskantaan. Tekniikka ja ympäristö toimiala esittää, että rakennettu kulttuuriympäristö nähtäisiin Kouvolaissa nykyistä enemmän voimavarana ja kaupungin identiteetin perustana. Historialliset kerrostumat luovat kaupungille sen ominaispiirteet. Vanhaa rakennuskantaa laajasti hävittämällä paikan historia katoaa ja tämä voi merkitä kaupunkilaisille omien juurien menettämistä ja kaupungin identiteetin heikkenemistä.

Purkamisen ja uuden rakentamisen ilmastovaikutuksia suhteessa korjausrakentamiseen on tutkittu viime vuosina. Kestävän kehityksen mu-kaista on ensisijaisesti hyödyntää olevia rakennuksia kehittämällä niitä, eikä korvata niitä uusilla.

Lisätietoja: tekninen johtaja Hannu Tylli, puh. 020 615 8570, [hannu.tylli\(at\)kouvola.fi](mailto:hannu.tylli(at)kouvola.fi), kaupunginarkkitehti Anne Kangasniemi-Kuikka, puh. 020 615 9138, [anne.kangasniemi-kuikka\(at\)kouvola.fi](mailto:anne.kangasniemi-kuikka(at)kouvola.fi) ja kaavoitusarkkitehti Hannu Purho, puh. 020 615 7039, [hannu.purho\(at\)kouvola.fi](mailto:hannu.purho(at)kouvola.fi), lakimies Marika Kytölä, puh. 020 615 8585, [marika.kytola\(at\)kouvola.fi](mailto:marika.kytola(at)kouvola.fi)

Teknisen johtajan ehdotus:

Tekninen lautakunta antaa valtuustoaloitteeseen selostusosassa esitetyn vastaksen.

Teknisen lautakunnan päätös:

Tekninen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.
